

De spuitenkast aan de Binnenkant

Bijna een decennium na mijn vertrek als coördinator bij de MDHG las ik in Les Temps Modernes - een door Jean-Paul Sartre en Simone de Beauvoir opgericht tijdschrift - hoe in Amsterdam in 1984 de spuiten-omruil werd gelanceerd door de Amsterdamse Junkiebond/-MDHG. Hoe zou men zich dat in Frankrijk voorstellen? Mijn gedachten waren meteen terug bij de MDHG zoals ik die begin jaren tachtig leerde kennen. De MDHG als de horzel in de pels van de hulpverlening en als de actiegroep die alle onrecht tegen drugsgebruikers wilde bestrijden. De ene dag op schoot bij de wethouder, de volgende dag met pamfletten de Zeedijk op om iedereen te waarschuwen dat er versneden dope op de markt was. En tussen dat alles door de Binnenkant: een ont-

moetings- en werkruimte voor gebruikers en niet-gebruikers. Aan de grote houten tafel werd vergaderd, koffie gedronken, verteld over de vrolijke en vreselijke kanten van het junkiebestaan, en werden wilde plannen uitgedacht om het leven van gebruikers te verbeteren.

Een van die wilde (?) plannen was om alle hulpverleningsinstellingen zover te krijgen dat ze spuiten zouden ruilen. Nadat de apotheker aan de Gelderse-kade eind 1983 besloten had de spuitenverkoop te staken, waren schone spuiten een schaars artikel geworden. Gebruikers kwamen dagelijks langs met abscessen, geelzucht of andere kwalen. Overleg met de hulpverleningsinstanties leverde niet veel op. Behalve Gerrit van Santen van de

GG&GD en Stichting de Regenboog wilde niemand spuiten ruilen. De GG&GD als organisatie was pertinent tegen: rondslingerende spuiten zouden een te groot gevaar voor de volksgezondheid zijn. Wanhopig en woedend besloot de MDHG het beleid van de hulpverlening en het stadhuis aan de kaak te stellen. De toiletten van het stadhuis en van de wijkposten werden beklad met leuzen als: 'Hier heerst geelzucht'. (Aids was nog geen item, verbazingwekkend genoeg.) Uiteindelijk werd een compromis bereikt met de GG&GD: de MDHG zou zelf als experiment spuiten ruilen. Elke vrijdag reed een busje voor met dozen schone spuiten. De dozen werden ingeladen in een oude kast in de voorkamer. Met een gammel slot werd de kast afgesloten. Enkele uren later

druppelden de eerste gebruikers binnen met plastic zakken vol gebruikte spuiten die ze zelf in de kleine container dumpten. Reclame voor deze vorm van spuitenruil hoefde niet te worden gemaakt: uit alle hoeken en gaten werden spuiten ($\pm$ 1000 per week) aangedragen. De aanvankelijke angst dat de toevloed van gebruikers niet te stuiten zou zijn, bleek niet terecht: de meeste gebruikers ruilden hun spuiten en stonden binnen enkele seconden weer buiten. Jarenlang hing boven de houten kast de leuze: 'You can't make an omelette without breaking eggs'. Met het vroege spuitenruilbeleid maakt Nederland inmiddels goede sier. Een lekker eitje bakken zonder risico's te lopen is er helaas nog steeds niet bij.

Marli Huijser

Universitair docent Filosofie en Medische Ethiek VU en oud-medewerker MDHG

Cliëntenraden verslavingszorg

Het was even touwtrekken maar sinds enkele jaren is het Landelijk Steunpunt Druggebruikers (LSD) actief vanuit de burelen van de MDHG. Het LSD steunt gebruikers door heel Nederland met het opzetten van junkiebonden en cliëntenraden voor de verslavingszorg.

Vanaf 1 januari 1997 zijn alle zorginstellingen verplicht een cliëntenraad te hebben, die

representatief is voor de doelgroep. Dus ook de verslavingszorg dient cliëntenraden te hebben. Dat niet elke instelling daar om staat te springen mag duidelijk zijn want het merendeel van de drughulpverlenende instellingen heeft zo'n raad nog niet. Daarnaast blijkt maar al te vaak dat de raad niet representatief is voor de klantengroep van de instelling. Het LSD houdt het in de gaten.